



AANVULLEND ECOLOGISCH ONDERZOEK

DORPSTRAAT 226 EN 228

TE SCHERPENZEEL





**Ecologie**



# Rapportage aanvullend ecologisch onderzoek

## Dorpstraat 226 en 228 te Scherpenzeel

<b>Opdrachtgever</b>	Rho Adviseurs voor leefruimte Keizerstraat 21 7411 HD Deventer
<b>Rapportnummer</b>	12304.001
<b>Versienummer</b>	D1
<b>Status</b>	Eindrapportage
<b>Datum</b>	24 september 2020
<b>Vestiging</b>	Gelderland Fabriekstraat 19c 7005 AP Doetinchem 088 - 5001600 doetinchem@econsultancy.nl
<b>Opsteller</b>	Dhr. M.C. de Haas
<b>Paraaf</b>	
<b>Kwaliteitscontrole</b>	Dhr. C.C. Slemmer, BSc
<b>Paraaf</b>	



### *Kwaliteitszorg*

Econsultancy is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Het NGB is een vereniging van ecologische advies- en -onderzoeksbureaus en werkt aan de kwaliteit van advisering gericht op natuur, landschap, water, milieu en ruimte en behartigt de belangen van groene adviesbureaus. Het Netwerk hanteert een gedragscode die opdrachtgevers en andere belanghebbenden een basis biedt om de leden aan te spreken op de kwaliteit van hun werk.

Econsultancy werkt volgens een dynamisch kwaliteits- en milieusysteem, zoals beschreven in het kwaliteits- en milieuhandboek. Ons kwaliteits- en milieusysteem is gecertificeerd volgens de eisen in de NEN-EN-ISO 9001 en NEN-EN-ISO 14001.

### *Betrouwbaarheid*

Dit onderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd conform de toepasselijke en van kracht zijnde protocollen en richtlijnen voor onderzoek. Het onderzoek betreft echter een momentopname en geeft een inschatting van de aanwezigheid van beschermde soorten op de onderzoekslocatie. Het incidenteel voorkomen van beschermde soorten is nooit met zekerheid uit te sluiten. Econsultancy accepteert op voorhand geen aansprakelijkheid ten aanzien van mogelijke beslissingen die de opdrachtgever naar aanleiding van het door Econsultancy uitgevoerde onderzoek neemt.

## INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING .....	1
2	GEBIEDSBESCHRIJVING .....	2
	2.1 Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving .....	2
	2.2 Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie .....	2
	2.3 Te verwachten werkzaamheden en ingrepen .....	2
3	RESULTATEN VOORGAAND ONDERZOEK.....	3
4	ONDERZOEKSMETHODIEK .....	4
5	ONDERZOEKSRESULTATEN.....	6
	5.1 Huismus.....	6
	5.2 Gierzwaluw .....	6
	5.3 Vleermuizen.....	6
6	TOETSING AAN WET- EN REGELGEVING .....	8
	6.1 Huismus.....	8
	6.2 Gierzwaluw .....	8
	6.3 Vleermuizen.....	8
7	CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN .....	9

## 1 INLEIDING

Econsultancy heeft van Rho Adviseurs voor leefruimte opdracht gekregen voor het uitvoeren van een aanvullend ecologisch onderzoek aan de Dorpstraat 226 en 228 te Scherpenzeel.

Het aanvullend ecologisch onderzoek is uitgevoerd in het kader van de herontwikkeling van de onderzoekslocatie. De bestaande bebouwing zal worden gesloopt en hiervoor in de plaats komt een nieuwe supermarkt.

Het onderzoek is uitgevoerd naar aanleiding van de resultaten van de quickscan flora en fauna die Mertens B.V. in februari 2020 op de onderzoekslocatie heeft uitgevoerd 'quick scan beschermde planten- en diersoorten 226 -234 te Scherpenzeel' (rapportnummer: 2020.3555).

Uit de quickscan bleek dat, om de effecten van de ingreep volledig te kunnen toetsen aan de Wet natuurbescherming er, op sommige punten meer informatie benodigd was.

Econsultancy is lid van de branchevereniging "Netwerk Groene Bureaus" en werkt volgens de door het Netwerk opgestelde gedragscode en protocollen.

## 2 GEBIEDSBESCHRIJVING

### 2.1 Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving

De onderzoekslocatie ( $\pm 450 \text{ m}^2$ ) ligt aan de Dorpsstraat en Vijverlaan, in de kern van Scherpenzeel.

Volgens de topografische kaart van Nederland zijn de coördinaten van het midden van de onderzoekslocatie  $X = 161.760$ ,  $Y = 454.595$ .



**Figuur 1.** Ligging onderzoekslocatie.

De onderzoekslocatie betreft een twee onder-één kapwoning. De woning heeft een zadeldak en is aan weerszijden van de woning voorzien van kantpannen. De omliggende omgeving bestaat uit tuin, braakliggend terrein en woningen.

### 2.2 Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie

De initiatiefnemer is voornemens de bestaande woning te slopen en het aanwezige groen te verwijderen. Het perceel maakt deel uit van een grotere locatie, waar een nieuwe supermarkt gebouwd zal worden.

### 2.3 Te verwachten werkzaamheden en ingrepen

Ten behoeve van de nieuw te bouwen supermarkt zal de bestaande woning worden gesloopt en het aanwezige groen worden verwijderd.

### 3 RESULTATEN VOORGAAND ONDERZOEK

Uit de quickscan flora en fauna die Mertens B.V. in februari 2020 op de onderzoekslocatie heeft uitgevoerd ('quick scan beschermde planten- en diersoorten 226 -234 te Scherpenzeel', rapportnummer: 2020.3555), blijkt het volgende:

Er is het voornemen voor een ruimtelijke ontwikkeling aan de Dorpsstraat 226-234 te Scherpenzeel. Deze activiteit zou kunnen samen gaan met effecten op beschermde planten- en diersoorten. Op grond hiervan is een verkennend veldonderzoek uitgevoerd naar het voorkomen van beschermde soorten.

In verband met de aanwezigheid van deze algemene broedvogels is het noodzakelijk om werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren en/of op een manier te werken dat de vogels niet tot broeden komen (vogelverschrikkers gebruiken). Op deze manier kan worden voorkomen dat verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming worden overtreden. Mogelijk vliegen en foerageren er vleermuizen. Gedurende en na realisatie van de plannen kunnen deze soorten er blijven vliegen en foerageren. Er zijn daarnaast mogelijk algemene nationaal beschermde zoogdieren en amfibieën aanwezig. Voor deze algemene soorten bestaat een algemene vrijstelling in de provincie Gelderland.

Het voorkomen van verblijfplaatsen van vleermuizen en broedvogels met vaste rust- en verblijfplaatsen wordt uitgesloten in de supermarkt aan de Dorpsstraat 234 te Scherpenzeel. Het voorkomen van overige beschermde soorten wordt uitgesloten wordt tevens uitgesloten in het gebied van de bestaande supermarkt.

Verder kan de aanwezigheid van vleermuizen (verblijfplaatsen) en vogels met vaste rust- en verblijfplaatsen (huismus, gierzwaluw) niet worden uitgesloten in de te slopen woningen (Dorpsstraat 228 en 226 te Scherpenzeel). Voor huismus zou het braakliggend gebied / gebied met tuinen tevens essentieel leefgebied kunnen zijn. Op grond hiervan is een gerichte veldinventarisatie van belang om eventuele effecten en maatregelen op een adequate manier in te kunnen schatten. Pas na afronding van deze inventarisatie kan worden bepaald of verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming worden overtreden en of ontheffing van de Wet natuurbescherming is vereist.

#### 4 ONDERZOEKSMETHODIEK

Voor het onderzoek naar **huismus** zijn tussen 1 april en 15 mei twee veldbezoeken uitgevoerd, gedurende de ochtend. Tijdens de veldbezoeken is gezocht naar roepende huismussen. Mannetjes huismussen roepen met name in het voorjaar ('s ochtends) vaak vanaf de dakranden/goten waar hun nesten zich bevinden. Bij het aantreffen van roepende mannetjes mag worden aangenomen dat zich onder het betreffende dak één of meerdere nesten bevinden. Tevens is gedurende de rondes in de ochtend gelet op huismussen die (met nestmateriaal) onder dakpannen of andere nestlocaties verdwijnen. Behalve op de onderzoekslocatie, is ook de directe omgeving onderzocht op de aanwezigheid of geschiktheid van de bebouwing voor huismus.

De onderzoeksopzet is conform hetgeen is voorgeschreven in het kennisdocument voor de huismus (BIJ12, versie juni 2017).

Voor het onderzoek naar **gierzwaluw** zijn tussen 1 juni en 15 juli drie veldbezoeken uitgevoerd met een tussenliggende periode van minimaal 10 dagen. De onderzoeksinspanning is conform hetgeen is gesteld in het kennisdocument (BIJ12, versie juni 2017). De veldbezoeken vinden plaats gedurende de avondschemering, tussen 18.00 uur en zonsondergang. In de betreffende periode scheren groepen gierzwaluwen langs gevels van panden waarin zich nesten bevinden. De vrouwtjes die zich op het nest bevinden beantwoorden vervolgens het "gieren" van langs vliegende groepen soortgenoten. Bovendien zijn tijdens de avondschemering vaak invliegende vogels waar te nemen.

De onderzoeksopzet is conform hetgeen is voorgeschreven in het kennisdocument voor de gierzwaluw (BIJ12, versie juni 2017).

Voor het onderzoek naar **vleermuizen** zijn in de periode half april tot oktober in totaal vijf veldbezoeken uitgevoerd. De veldbezoeken werden in de avonduren en/of ochtenduren uitgevoerd. De inventarisatiemethode is conform het protocol voor vleermuisonderzoek (versie maart 2017), dat is opgesteld door het vleermuisvakberaad van het Netwerk Groene Bureaus. De onderzoeksinspanning is gebaseerd op de functies zomerverblijfplaats, kraamverblijf en paarverblijf/baltsplaats voor de gewone dwergvleermuis. Het protocol heeft tot doel het belang van de functies van onderzoekslocaties voor soorten vleermuizen effectief en efficiënt vast te stellen dan wel uit te sluiten. Doordat vleermuizen iedere (verblijfs)functie slechts een beperkte periode van het jaar gebruiken is onderzoek naar alle op de onderzoekslocatie mogelijke functies noodzakelijk. Iedere (verblijfs)functie afzonderlijk geniet een jaarronde bescherming.

Het totaal aantal voorgestelde veldbezoeken is vastgesteld op basis van de grootte van de onderzoekslocatie, uitgaande van één waarnemer per veldronde. De verwachting is dat met vijf bezoeken omtrent deze soortgroep voldoende zekerheid is verkregen over de functie van de onderzoekslocatie.

Voor het onderzoek is gebruik gemaakt van professionele batdetectors met opnamemogelijkheid (Pettersson D240x). Een batdetector zet het voor het menselijk gehoor niet hoorbare ultrasone geluid van vleermuizen om naar frequenties die wel hoorbaar zijn. Op basis van de geluidsfrequenties en ritmes kunnen verschillende soorten vleermuizen worden onderscheiden. De opnamemogelijkheid is belangrijk omdat de geluidsopnames kunnen worden gebruikt voor het determineren van soorten die op basis van hun geluid moeilijk zijn te onderscheiden (met name Myotis-soort) en waarbij het sonogram uitsluitel kan geven. Hierbij wordt gebruik gemaakt van analyseprogramma Batsound.

##### *Overzicht veldbezoeken*

Het onderzoek bestaat uit diverse veldbezoeken. Tabel I bevat een globaal overzicht van de uitgevoerde veldbezoeken.

**Tabel I. Onderzoeksinspanning per soortgroep**

		april	mei	juni	juli	augustus	september
vleermuizen	tijdstip			1x ochtend 2 x avond		2 x avond	
	datum			28 mei, 24 juni & 2 juli 2020		24 augustus en 15 september 2020	
	functie			zomerverblijfplaats en kraamverblijf		paar/baltsverblijf	
huismus	tijdstip	2x ochtend					
	datum	9 april 2020 & 8 mei 2020					
	functie	territorium					
gierzwaluw	tijdstip			3 x avond			
	datum			28 mei, 15 juni & 2 juli 2020			
	functie			nestlocaties			

Tijdens de veldbezoeken waren de weersomstandigheden voor het waarnemen van vleermuizen gunstig. Tijdens geen van de veldbezoeken was de temperatuur lager dan 10 °C. De windsnelheid lag beneden de 5 Bft. en er was geen sprake van neerslag.

**Tabel II. Omstandigheden aanvullende onderzoeken vleermuizen**

Datum	Tijd	Temperatuur	Weersomstandigheden
28 mei 2020	19:40 - 23:45	14 °C	NNO2
24 juni 2020	03:15 - 5:35	15 °C	NO1
2 juli 2020	20:00 - 00:00	16 °C	W2
24 augustus 2020	21:40: - 23:45	16 °C	W2
15 september 2020	20:50 - 23:00	21 °C	O2



## 5 ONDERZOEKSRESULTATEN

### 5.1 Huismus

In het onderzoeksgebied is tijdens de twee veldbezoeken geen nestinciderend gedrag van huismussen waargenomen. Op en rond de woning zijn geen roepende huismussen gezien, daarnaast zijn er ook geen huismussen waargenomen met voedsel of nestmateriaal. Hierdoor kunnen nesten op de onderzoekslocatie worden uitgesloten. In de tuin van de onderzoekslocatie werd incidenteel een foeragerende huismus waargenomen, maar deze vogels rustten in de dichte struiken in de aangrenzende tuinen. Wegens het ontbreken van nesten en rustplaatsen van huismussen op de onderzoekslocatie, tijdens het verrichte onderzoek in 2020, kan met zekerheid worden gesteld dat de onderzoekslocatie geen beschermde functie heeft voor huismussen.

### 5.2 Gierzwaluw

In het onderzoeksgebied zijn drie avondbezoeken uitgevoerd met als doel de functie van de bebouwing voor gierzwaluwen te onderzoeken. Tijdens de drie avondbezoeken zijn er geen invliegende gierzwaluwen, in de woning op de onderzoekslocatie, waargenomen. Ook in de directe omgeving van de onderzoekslocatie, voor zover dit waar te nemen was vanaf de onderzoekslocatie, zijn geen invliegende gierzwaluwen waargenomen. Wegens het ontbreken van invliegende gierzwaluwen in de woning op de onderzoekslocatie tijdens de drie veldbezoeken, kan met zekerheid gesteld worden dat de onderzoekslocatie geen beschermde functie heeft voor gierzwaluwen.

### 5.3 Vleermuizen

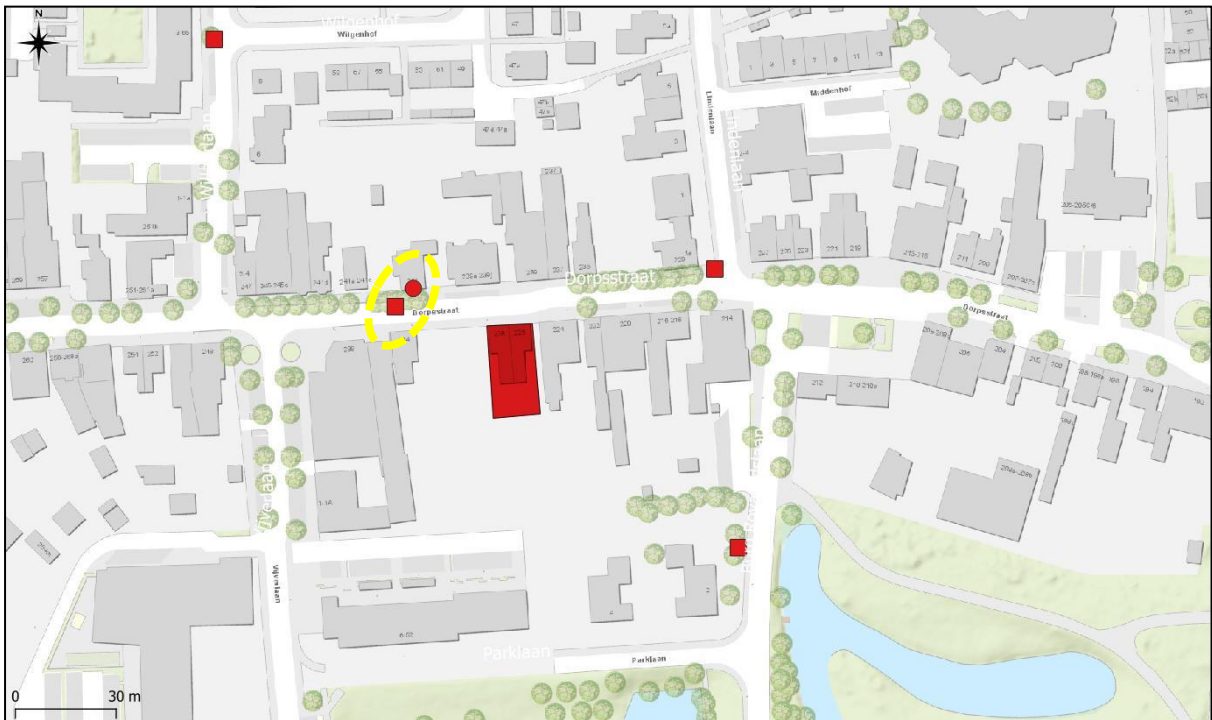
#### Zomer-/kraamonderzoek

In het voorjaar en de zomer van 2020 is door middel van drie bezoeken onderzocht of de bebouwing een functie heeft als zomer- of kraamverblijfplaats voor vleermuizen. Gedurende geen van de bezoeken zijn in- of uitvliegende vleermuizen waargenomen, wat er op duidt dat er geen verblijfplaatsen van vleermuizen in de woning op de onderzoekslocatie aanwezig zijn. Wel is er schuin tegenover de bebouwing op de onderzoekslocatie een zomerverblijf gevonden (zie ook de volgende alinea). In de directe omgeving werden foeragerende en langsvliegende gewone dwergvleermuizen, laatvliegers en enkele rosse vleermuizen waargenomen gedurende alle bezoeken.

#### Paar-/baltsonderzoek

In het najaar van 2020 is middels twee veldbezoeken onderzocht of de onderzoekslocatie gebruikt wordt als paar- of baltsverblijf voor vleermuizen. Hierbij is met name gelet op baltsgedrag van vleermuizen die hun territorium afbakenen en doormiddel van het produceren van sociale geluiden vrouwtjes naar hun verblijfplaatsen proberen te lokken om te paren. Gedurende de bezoeken zijn er diverse baltsende gewone dwergvleermuizen waargenomen in de omgeving rond de onderzoekslocatie. De baltsende gewone dwergvleermuizen vertoonden echter geen binding met de bebouwing op de onderzoekslocatie maar hadden vermoedelijk hun paarverblijfplaatsen elders. Eén van de baltsende gewone dwergvleermuizen leek een binding te hebben met gebouw tegenover de onderzoekslocatie. Tijdens één van de avondronden werd hier ook een uitvliegende gewone dwergvleermuis aangetroffen en dit lijkt dan ook zowel een zomerverblijfplaats als een balts-/paarverblijfplaats te zijn.

In figuur 2 zijn de baltslocaties van de gewone dwergvleermuizen ingetekend, de exacte ligging van de verblijfplaatsen kon niet worden vastgesteld. Echter op basis van het gedrag kon worden vastgesteld dat de bebouwing op de onderzoekslocatie geen onderdeel uitmaakte van de territoria van de beide gewone dwergvleermuizen.



**Figuur 2.** Verspreiding van vleermuissoorten op basis van inventarisatie in het seizoen 2020. De vierkante punten betreffen baltslocaties, ronde punten betreffen zomerverblijven.

## 6 TOETSING AAN WET- EN REGELGEVING

### 6.1 Huismus

De huismus valt onder het beschermingsregime van artikel 3.1 van de Wet natuurbescherming. Het is verboden de voortplantings- en rustplaatsen te beschadigen of te vernielen en de nesten mogen niet worden weggenomen.

Wegens het ontbreken van nesten en andere beschermde functies van huismussen op de onderzoekslocatie zal er als gevolg van de sloop en nieuwbouw geen negatief effect optreden voor de huismus. Er zijn daarom geen aanvullende maatregelen nodig ten aanzien van de huismus om overtredingen van verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming te voorkomen.

### 6.2 Gierzwaluw

De gierzwaluw is een beschermde diersoort als bedoeld in artikel 3.1 van de Wet natuurbescherming. De nesten van gierzwaluwen zijn jaarrond beschermd. De verboden handelingen die van toepassing zijn, betreffen het opzettelijk doden of vangen van vogels, het opzettelijk verstoren van de vogels en beschadigen of vernielen van nest, eieren en rustplaatsen.

Wegens het ontbreken van nesten van gierzwaluwen op de onderzoekslocatie zal er als gevolg van de sloop en nieuwbouw geen negatief effect optreden voor de gierzwaluw. Er zijn daarom geen aanvullende maatregelen nodig ten aanzien van de gierzwaluw om overtredingen van verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming te voorkomen.

### 6.3 Vleermuizen

Alle vleermuissoorten vallen onder het beschermingsregime van de Habitatrichtlijn en de conventie van Bonn, in de Wet natuurbescherming ondergebracht in artikel 3.5. De verboden handelingen die van toepassing zijn op de vleermuizen betreffen het opzettelijk verstoren, doden of vangen van de dieren en het beschadigen of vernielen van de rust- en voortplantingsplaatsen.

In het plangebied zijn op basis van het vleermuisonderzoek in 2020 geen beschermde functies voor vleermuizen aangetroffen. Aangezien het onderzoek heeft plaatsgevonden volgens het vleermuisprotocol 2017 mag daarom worden aangenomen dat de bebouwing niet in gebruik is door vleermuizen. Bij de sloop van de bebouwing en de nieuwbouw zullen daarom geen overtredingen van verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming plaatsvinden. De sloop en nieuwbouw mag daarom uitgevoerd worden zonder verdere maatregelen te treffen ten aanzien van vleermuizen.

## 7 CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

Econsultancy heeft in opdracht van Rho Adviseurs voor leefruimte een aanvullend ecologisch onderzoek uitgevoerd aan de Dorpstraat 226 en 228 te Scherpenzeel.

Het aanvullend ecologisch onderzoek is uitgevoerd in het kader van de herontwikkeling van de onderzoekslocatie.

### *Voorgenomen ingreep*

De initiatiefnemer is voornemens de bestaande woning te slopen en het aanwezige groen te verwijderen. Het perceel maakt deel uit van een grotere locatie, waar een nieuwe supermarkt gebouwd zal worden.

### *Functie onderzoekslocatie voor beschermde soorten*

In 2020 heeft aanvullend onderzoek plaatsgevonden naar huismussen, gierzwaluwen en vleermuizen. Het aanvullend onderzoek naar huismussen en gierzwaluwen is uitgevoerd conform hetgeen is voorgeschreven in het kennisdocument voor de huismus en de gierzwaluw (BIJ12, versie juni 2017). Het onderzoek naar vleermuizen is uitgevoerd conform het vleermuisprotocol 2017. Aangezien er gedurende de onderzoeken geen beschermde functies zijn aangetroffen voor zowel huismussen, gierzwaluwen als vleermuizen mag daarom worden aangenomen dat de bebouwing op de onderzoekslocatie niet gebruikt wordt als vaste rust- of voortplantingsplaats.

### *Conclusie*

Aangezien er geen beschermde functies voor huismussen, gierzwaluwen en vleermuizen aangetroffen zijn, mag worden aangenomen dat de bebouwing niet in gebruik is door deze soorten. Bij de sloop van de bebouwing en de uitvoering van de nieuwbouw zullen daarom geen overtredingen van verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming plaatsvinden. De sloop en nieuwbouw mag daarom worden uitgevoerd, zonder verdere maatregelen te treffen ten aanzien van huismussen, gierzwaluwen en vleermuizen.

## Verklarende woordenlijst

### Activiteitenplan

Een activiteitenplan dient als begeleidend document voor een ontheffingsaanvraag. In het activiteitenplan zijn maatregelen verwoord waarmee de functionaliteit van een rust- of verblijfplaats van een beschermde soort behouden blijft en schade aan individuen wordt voorkomen.

### Externe werking

Niet alleen activiteiten in een Natura 2000-gebied/EHS hebben invloed op de staat van instandhouding van het gebied, ook activiteiten buiten het gebied kunnen de natuurwaarden in een gebied beïnvloeden. Dit wordt "externe werking" genoemd. Er bestaat geen ruimtelijke grens voor externe werking: bepalend zijn de effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de soorten en habitattypen in het Natura 2000-gebied/ EHS, ongeacht de afstand tot het beschermde gebied.

### Expert Judgement

Inschatting van een deskundige op grond van zijn kennis en ervaring.

### Foerageerhabitat

Het gebied waarbinnen een soort voedsel zoekt.

### Foerageren

Zoeken en vinden van voedsel door dieren (jachtgebied).

### Functioneel leefgebied

Hiermee wordt het gebied dat is benodigd om de functionaliteit van een voortplantingsplaats of van een vaste- rust of verblijfplaats te behouden. Een nestlocatie of voortplantingsplaats kan bijvoorbeeld alleen succesvol functioneren, wanneer er voldoende habitat (schuilgelegenheid, voedsel etc.) van voldoende kwaliteit aanwezig is om te kunnen paren, eieren te leggen en jongen groot te brengen.

### Gunstige staat van instandhouding

Er is sprake van een gunstige staat van instandhouding van een soort of habitatype als de omstandigheden waarin de soort of het habitatype voorkomt perspectief bieden op een duurzaam voortbestaan van die soort of dat habitatype.

### Habitat

Omvat de plaatsen waar een bepaald organisme voorkomt doordat de abiotische en biotische factoren (niet levende en levende natuur) van die plaatsen voldoen aan de eisen en toleranties die het organisme stelt om te kunnen overleven, groeien en zich voortplanten.

### Kraamverblijfplaats

Voortplantingsplaats van vleermuizen. Het gaat hierbij vaak om de vrouwelijke exemplaren van een kolonie (ook wel kraamgroep genoemd) die gezamenlijk hun jongen grootbrengen. De aantallen vleermuizen in een kraamgroep kan oplopen tot meerdere honderden exemplaren.

### Landschappelijk inpassingsplan

Het inpassen van ruimtelijke ontwikkelingen in het buitengebied middels een ontwerp van de groenvoorziening, dat voldoet aan het beleid ten aanzien van ruimtelijke kwaliteit. Hierdoor wordt zorg gedragen dat een ruimtelijke ontwikkeling past in het landschap.

### Landhabitat

Amfibieën zijn voor de voortplanting afhankelijk van water. Buiten de voortplantingsperiode maakt de soortgroep gebruik van landhabitat als onderdeel van het leefgebied. Landhabitat voor amfibieën omvat onder andere structuurrijke of opgaande vegetatie zoals (loof)bos, houtwallen, struikgewas, heide, ruigtekruiden, vegetaties en moeras.

### Mitigerende maatregelen

Maatregelen die negatieve effecten bij een ingreep voorkomen of reduceren.

### Omgevingscheck

Een omgevingscheck wordt uitgevoerd bij verlies van leefgebied van een jaarrond beschermde functie van een soort die door een ingreep (tijdelijk) verloren gaat. De omgeving van de ingreep wordt door een ter zake deskundige beoordeeld op aanwezigheid van voldoende alternatief leefgebied en/of potentiële verblijfplaatsen.

### Ontheffing

De Wet natuurbescherming is gemaakt om planten- en diersoorten die vrij in het wild leven te beschermen. Om deze kwetsbare soorten te beschermen bevat de Wet natuurbescherming een aantal verbodsbepalingen. Onder bepaalde voorwaarden mogen de activiteiten wel doorgaan, daarvoor kan een ontheffing benodigd zijn. Een ontheffing is een besluit waarbij in een individueel concreet geval een uitzondering op een wettelijk verbod wordt gemaakt.

#### **Paarverblijfplaats**

Dit is een verblijfplaats die hoofdzakelijk in het najaar (september/oktober) door vleermuizen worden gebruikt om te paren. Eén mannetje kan een dergelijke verblijfplaats met meerdere vrouwtjes delen. In de omgeving van de paarverblijfplaats wordt veelal door het territoriale mannetje middels baltsvluchten getracht vrouwtjes aan te lokken.

#### **Populatie**

Een biologische populatie is een groep individuen van dezelfde soort die zich onderling voortplant en als zodanig geïsoleerd is van andere zulke groepen.

#### **Rode Lijst**

Rode Lijsten laten zien welke soorten zijn verdwenen en welke soorten in een gebied sterk zijn achteruitgegaan of zeldzaam zijn. Er bestaan verschillende Rode Lijsten. Voor vogels, voor zoogdieren, planten, paddenstoelen, insecten en voor allerlei andere soortgroepen. Rode Lijsten hebben geen officiële juridische status. Plaatsing op de lijst maakt een dier dus nog geen 'beschermde diersoort' in de zin van Wet natuurbescherming. De Rode Lijsten hebben in de praktijk wel een belangrijke signaleringfunctie. Door de Rode Lijst te raadplegen, kunnen alle instellingen die met natuurbehoud te maken hebben rekening houden met bedreigde soorten.

#### **Significant negatief effect**

Een effect is in het kader van de Wet natuurbescherming significant als de instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied dreigen te worden aangetast.

Het begrip 'significant' staat centraal in de toepassing van het beschermingsregime voor Natura 2000-gebieden bij zowel vaststelling van beheerplannen als de vergunningverlening. Het bepaalt of een uitvoerige toetsing, een zogenaamde passende beoordeling, moet worden uitgevoerd. Indien als gevolg van een ingreep de toekomstige oppervlakte habitat of leefgebied, aantal van een soort of kwaliteit van een habitat lager zal worden dan zoals bedoeld in de instandhoudingsdoelstelling, dan kan sprake zijn van significante gevolgen. Voor het goede begrip, de soorten hoeven er niet te zitten, het gebied moet geschikt zijn voor de soorten.

#### **Vaste rust- of voortplantingsplaats**

Een plek binnen het leefgebied van een soort die essentieel is voor de levenscyclus van een individu. Wet natuurbescherming omschrijft niet exact wat een vaste rust- of voortplantingsplaats is. Dit is soortafhankelijk.

#### **Vliegroute**

Een vaste route die door vleermuizen wordt gebruikt tussen de verblijfplaatsen naar foerageergebieden.

#### **Winterverblijfplaats**

Verblijfplaats die gebruikt wordt om de periode van winterrust te overbruggen. Voor vleermuizen zijn dit vorstrijke, maar koele en vochtige plekken. Er kan sprake zijn van massaverblijfplaatsen, verblijfplaatsen van kleine groepen of één of enkele individuen.

#### **Zomerverblijfplaats**

Buiten de kraamperiode worden deze door vrouwtjes gebruikt, binnen de kraamperiode door individuele mannetjes.

